

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJASTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJASKA 16 DIN, NEDIJASKA 30 DIN. PODPORNIA VEČ KOT 30 DIN. POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO IV.

LJUBLJANA, PETEK, 6. OKTOBRA 1939.

ŠTEV. 4.

Katoličan in socialist — protislovje

Qua. a., 120. Dasi ima torej socializem kakor vsaka zmota nekaj resnice v sebi (česar papeži niso nikdar zanikavali), se vendar opira na nauk o človeški družbi, ki je njemu svojski, a ne v skladu s krščanstvom. Religiozni socializem, krščanski socializem so protislovni izrazi: nihče ne more biti obenem dober katoličan in zares socialist.

DROBEC RESNICE V SOCIALISTIČNI ZMOTI

Papež ne zanika, da ima socializem tudi nekaj resnice v sebi. Tega noben papež ni zanikaval. Saj ni zmote, ki ne bi imela kakoga zrna resnice.

Tudi bi se ljudje, ki so vendar ustvarjeni za resnico, ne oprijeli zmote, če bi jih ne mamila vprav s tisto resnico, ki tiči v njej. Po resnici in pravici kaže socializem na velike hibe sedanjega gospodarskega in družabnega reda ali bolj nereda. Po pravici zahteva reformo. Po pravici kaže na to, da je treba premagati nesrečni individualizem, odpraviti krivice, ki se gode delovnim stanovom in uveljaviti socialno pravičnost. Vprav s temi resničnimi obtožbami in pravičnimi zahtevami pridobiva ljudi.

SOCIALIZEM NASPROTUJE KRŠČANSTVU

Toda, žal, njegova zamisel, kako pomagati, ni prava in srečna, ampak zmotna in skrajno nesrečna.

Socializem si je zamislil uredbo človeške družbe, ki ni osnovana na pravih načelih in ni krščanska.

Zato je socializem v nasprotju s krščanstvom. V pojmu »krščanskega socializma« tiči protislovje. Izraza »krščanski« in »socializem« se izključujeta. Ali je »socializem« res socializem, tedaj ni in more biti »krščanski«. Ali pa je »krščanski«, tedaj ni in ne more biti res »socializem«.

SPORAZUM S SOCIALIZMOM NI MOGOČ!

Zato odgovarja papež kot skrbni oče na prisrčne prošnje mnogih, ki so mislili, da bi se vendarle dal doseči kak sporazum: Ne, ni mogoče! Resnica in pravica ne more sklepata sporazumov z zmoto. Socialiste je treba pridobivati z resnico in ne z zakritimi lažmi.

Resnica pa je:

Dober katoličan ne more biti socialist, namreč zares socialist. Kdor je zares socialist in ne le socialist po imenu, ni pravi katoličan.

ALI JE PAPEŽ OBSODIL BESEDO »KRŠČANSKI SOCIALIZEM«?

Vprašujejo časih: Ali je papež z obsodbo »krščanskega socializma« obsodil tudi besedo »krščanski socializem«?

Jasno je, da je papežu predvsem za stvar, ne za besedo. Kdor je res katoličan, to je smisel papeževe izjave, ne more več zagovarjati krščanskega socializma, zakaj socializem, ki je res socializem, ni in ne more biti »krščanski«. Krščanstvo in socializem sta dve protislovni reči, dvoje nazorov, ki se izključujeta, ki se ne dasta združiti.

Kdor hoče biti katoličan, ne more biti socialist, kdor je socialist, ni katoličan. Papež pravi: zares socialist in dober katoličan. To dvoje se izključuje in ne more biti obenem. Možno pa je torej, da je kdo socialist in slab katoličan, katoličan le bolj po imenu, in možno je prav tako, da je kdo pravi katoličan in socialist, a socialist le v nekem širšem pomenu te besede, ne pa zares socialist.

ALI NAJ SE TOREJ TO IME RABI?

Jasno pa je tudi, da bi bilo po tej papeževi avtoritativni razsodbi zelo čudno, če bi si kaka skupina katoliških delavcev nadela ime »krščanskih socialistov« in bi zagovarjala »krščanski socializem«. Vedno bi morala obenem naglašati,

da ne misli teh besed »socialist« in »socializem« v pravem pomenu, kakor ju je opredelil papež, temveč le v nekem nepravem, širšem pomenu.

Če bi tega ne poudarjala, bi bila upravičena sumnja, da zagovarja krščanski socializem, kakor ga je papež obsodil. Ker bi na vsak način taka skupina delala zmedo, bi ji cerkvena oblast takšno poimenovanje po pravici prepovedala.

ALI SE TO IME MORA OPUSTITI?

Kaj pa, če se je skupina že od prej tako imenovala? Ali naj sedaj ime premeni?

Gotovo ni tako lahko preminjati imena, vendar bi bilo to najbolj v skladu s krščansko izpovedjo. Če je ime dvoumno in se po papeževi razjasnitvi lažje umeva v nekrščanskem pomenu, nočemo takšnega imena.

Če bi imelo naše ime povzročati zmedo, se mu kot katoličani odločno odpovemo. Tako bi morali govoriti katoliški delavci. Bila bi to neka

žrtev, a žrtev za resnico in blaginjo krščanstva in delavstva.

STALIŠČE CERKVENE OBLASTI

Ako delavci vztrajajo pri takem poimenovanju, ali naj bi cerkvena oblast zahtevala, da to ime opuste? Sodbo o tem moramo prepustiti vprav cerkveni oblasti. Ker se beseda da prav umeti, dasi lahko delavce bega in dela zmedo, pristoji cerkveni oblasti sami, da presodi, kaj je večje zlo: ali potrpeti in tako dopustiti možnost tiste zmede v vrstah katoliškega delavstva, ali pa ime odločno prepovedati in tako morda nekatere slabotnejše katoliške delavce odbiti in pognati med socialiste, ki so zares socialisti?

Naša naloga je oznanjati delavcem pravo krščansko socialno reformo, priporočati, kar papež priporoča, in zavračati, kar papež zavrača.

*Iz rokopisa nove »Naše Poti«:
dr. A. Ušeničnik, Komentar h
Quadragesimo anno.*

Smrt španskega škofa

Zadnje dni je bilo v Španiji objavljeno, kako sta umrli škofa iz Cadiza in Almerige. Po nekaj tednih ujetništva na ladji sta bila odpeljana na nek kraj, ki leži 20 km od Malage. Tam so ju umorili z nekaterimi drugimi ljudmi. Preden pa je bil almeriški škof umorjen, se je obrnil proti svojim rabljem rekoč:

»Kdo med vami me bo umoril?«

Eden izmed vojakov pritrdi, toda ostane zadaj za vrsto svojih tovarišev in si ne upa naprej.

»Čemu se skrivate?« odgovori prelat. »Mar zaradi mojega dostojanstva?«

Vojak pristopi, škof pa nadaljuje:

»Kaj sem Vam storil, da mi hočete vzeti življenje? Če bi jaz mogel

končati vojno, bi to storil tudi za ceno svoje krvi. Storite, kar name ravate, brez strahu. Toda kesajte se. Naj bo to Vaše zlo dejanje zadnje v Vašem življenju. Bog naj Vam odpusti, kakor Vam tudi jaz odpustim. Moj sin, upam, da boste postali pošten človek. Kesajte se vsega, kar ste zagrešili.«

In dvignil je svojo roko in blagoslovil človeka, ki ga bo umoril.

Škof je umrl s prekržanimi rokami na prsih. Ni še prenehal smrtni boj, ko so mu vlili v usta bencina in ga skušali zažgati. Toda bencin se ni vnel. Polili so z bencinom mučeniškega škofa po vsem telesu, a bencin se ni hotel vneti. Vsi poskusili so ostali zaman. Zapustili so truplo.

Nekaj dni nato so neki verni meščani poskrbeli za pokop.

Tudi cadiški škof je pred usmrtnitvijo odpustil svojim rabljem, pokleknil in bil klečeč umorjen.

IZKLJUČENI ZARADI

VERSKEGA UDEJSTVOVANJA

Iz Rige javljajo: Nadzorna komisija komunistične stranke v Simferopolu je izključila iz stranke 81 članov zaradi »verskega udejstvovanja«.

ROMANJE FRANC. LETALCEV V LURD

Že tretje leto so poromali francoski letalci v Lurd. Število udeležencev vsako leto raste. Romanja so se udeležili vojaški in civilni piloti, njih družine ter svojci pilotov, ki so umrli v letalski službi. Na letošnjem romanju so letalci še posebej molili za mir.

V teh zgodovinskih trenutkih, ko napadajo Cerkev nevarni sovražniki silneje kot kadar koli, moramo bojevati nepretrgan boj za dogme in moralni nauk Cerkve in svobodo.

Sinovi Cerkve, predvsem pa njeni borci, morajo na znanstven način poznati bistvo Cerkve, njen izvor in namen, njen ustroj in njeno življenje, njene preizkušnje in njena zmagooslavja.

Kardinal državni tajnik Maglione
na zborovanju katoliških akademikov v Camaldoliju

Študirajmo Ušeničnikova „Katoliška načela“!

Verujem

Bog — Kristus — Cerkev

Cerkve in nje oblast — Cerkev in kultura — Cerkev in družba.

Krščansko stališče do vojaških zvez s sovjetsko Rusijo

Misel na vojaško zvezo Združenih držav, Anglije in Francije s sovjetsko Rusijo je naletela med katoličani v zapadnih državah in v Ameriki na odločen odpor, in to še preden so zapadne diplomacije s temi poskusi propadle.

Take ozke zveze z državo uradnega brezboštva so s stališča krščanske morale nedopustne.

P. Edgar Smothers je v julij-ski številki »Ecclesiastical Re-

view«, ki izhaja v Filadelfiji, objavil razpravo o tem vprašanju, iz katere povzemamo glavne misli.

GLAS KRŠČANSKE MORALE

Sovjetska Rusija ima protizakonit in protipraven režim, ki v večini ljudstva ni zasidran. Ta režim uradno in borbeno izpoveduje brezboštvo. Vlada pa, ki programatično zanika Boga, si tudi v svojem svetnem delokrogu podere vse temelje svoje oblasti.

Taka vlada je sovražnik človeškega rodu.

SOVRAŠTVO DO BOGA — VNEBOVPIJOČ GREH

Ali so meddržavni odnosi s tako državo dovoljeni? To ni zgolj teoretično vprašanje, ker se ta problem dan na dan stavlja mnogim državam. Katoličan naj razmišlja ob sledečem:

Greh sovrašstva do Boga je vnebovpijoč greh. Nihče, ki ljubi Boga, ne sme storiti dejanja, o katerem more misliti, da ga bo kdo drugi zlorabil za namene brezboštva. To pa ravno velja za meddržavne odnose, ki jih države sklepajo s sovjetsko Rusijo.

VPRAŠANJE TRGOVINSKIH ZVEZ

Kajpada ni vsak način pogodbe s to brezbožno državo sam na sebi kristjanom prepovedan. So področja, pri katerih so verskonravni momenti že po naravi stvari same izločeni ali pa se mora zaradi okoliščin izbrati manjše zlo. V toliko se proti trgovskim zvezam s sovjetsko Rusijo ne da ugovarjati.

Italijansko-ruske trgovske zveze n. pr., ki so precej dobro razvite, gotovo ne predstavljajo nobene podpore ruskemu ateizmu.

VOJAŠKE ZVEZE

Pač pa velja ta moralna prepoved za dalekosežnejše politične prijateljske zveze, posebno za vse vojaške zveze, kakor so jih hotele sklepati zapadne države. Vsak kristjan, ki obstoječe ali name-ravane vojaške dogovore s Sovjetijo odobrava ali pospešuje, s tem že sodeluje pri odpadu Sovjetov od Boga. Tovrstne zveze so že v svojem bistvu nemoralne, ker vendar hočejo prispevati k okrepitvi brezbožnega in nemoralnega režima.

VIŠEK CINIZMA

Če hočejo dežele, ki se imenujejo krščanske, sklepati in vzdrževati z Rusijo take zveze, potem moramo reči, da je to višek cinizma. To velja ravno tako — zaključuje ameriški člankar — tudi za Združene države ameriške.

Pravljica o žganju

Zgodaj zjutraj se je odpravil mužik na polje. Za malo južino si je vzel kos trdega kruha. Skrbno je skrtil kruh v grmovje, zgrabil za plug in pogljal suho kljuse.

Dveurno delo je zmučilo kmeta in konja. Lena žival jo je kar ucvrila po zelenem travniku, kmetič pa je stopil k grmu, segel v skrivališče za kruhom, — a kruha nikjer! Med tem ko je mužik delal, je prišel mimo majhen hudič. Pobasal je kruh in se skrtil v vejevje košate smreke, da bi bil priča kmetovega rentanja. Upal je, da mu bo revni mužik padel v kremplje.

Kmet pa je mirno dejal:

»Kruh je gotovo prišel prav kakemu lačnemu potniku! Bog mu ga blagoslovi!«

Nato pa je vjel konjčica, ga vpregel in zopet sta orala. Mužik je bil kljub praznemu želodcu še vedno dobre volje.

Hudič je bil prevaran in se je čutil globoko užaljenega. Svojo nesrečo je potožil poglavarju Satanu.

»Zanikrnez!« je zavpil Satan nad trepetajočim malim hudičkom, »tri leta ti dam odloga. Glej, da bo v tem času mužik tvoj!«

Nesrečnega hudiča je bilo kar groza. Mislil je in mislil, kako bi vendar speljal na led zadovoljnega kmetiča. Končno je le našel pravo pot. Oblekel se je v popotnika in se mu ponudil za hlapca. — Tisto leto je bilo sušno leto in z mužikom sta hodila sejat žito v močvirne predele malega kmetovega posestva. Sonce je tako pripekalo celo leto, da je vsepovsod zvenela vsa setev. Le mužik in njegov modri hlapec sta imela bogato žetev. Skedenj je bil premajhen in kmetič ni vedel, kam bi s tolikim žitom.

»Hvala Bogu! Toliko bo kruha, da ga ne bom nikoli lačen!« si je mislil.

Hudičev hlapec pa se je zarežal in dejal:

»Če ti bo kruha preveč, boš pa pil!«

Čudno so se zdele kmetiču hlačeve besede. Pa rekel ni nič; hudič pa si je mel roke. Nato je pričel kmeta učiti kuhati žganje. Kmet je skoro vse žito zvaril v žganje; pri tem mu je z vsemi recepti in nasveti pomagal hlapec.

In kmetič je kuhal in pil, pil... Hudič pa je pritekel v peklenške dvore poročat Njegovemu Veličanstvu Satanu:

»Kmet je — tvoj. Že pije!«

Satan je želel to videti na lastne oči. Hudič ga je peljal v kmetovo bajto. Tu je sedel mužik s sosedom pred steklenico žganja. Oba sta kar zlivala vase kozarček za kozarčkom. Žena jima je nalivala. Ko je po nesreči polila z žganjem mizo, je kmetič zarjovel:

»Gos neumna! Pazi na vsako kapljo, sicer te bom moral izučiti!« Satan pa se je zadovoljno zasmehljajal.

Tedaj je potrkal na vrata berač in poprosil za kos kruha.

»Zakaj bi jaz moral rediti vse berače?« je vpil pijani mužik, se pogljal proti vratom in mu jih zaloputnil pred nosom. Satanu so se zabliškale zelene oči.

Mužika sta pila dalje. Drug drugemu sta pela hvalo, oba sta se bahala s svojim premoženjem. Hudič je zašepetal svojemu poglavarju:

»Pazi! Sedaj sta lišci. Kmalu bosta volkova!«

In res. Od bahanja je prišlo do zbadanja. Sosed se je silno razkačil in je svojega pivskega gostitelja udaril z vso silo s pestjo po obrazu. Satan ni mogel zadržati vzklika veselja in zmage. Hudič pa mu je kihal na uho:

Pariški tisk je priobčil anketo, da bi zvedel, kaj mislijo cerkvene osebnosti glede padanja rojstev v Franciji. Listi priobčujejo misli predsednika francoske protestantske zveze, pastora Marca Boegnerja. Napisal je podobno kakor francoski kardinali:

»Korenine zla so globoko. Predvsem je to нравstveni problem. Dokler se ne bo ničesar ukrenilo proti literaturi, ki poveličuje ločitev zakona, proti literaturi, ki zakonsko zvestobo zasmehuje, toliko časa bodo viri življenja v Franciji ostali zastupljeni. Francoska mladina mora začeti novo življenje. To ni nobena dolgotrajna in težka naloga; samo to more Francijo rešiti.«

Ali tudi naša mladina ne bere vedno bolj in bolj take literature? Ali bodo oblasti počakale, da bo tudi v našem narodu število rojstev padlo?

Z naših gimnazij

NOVO MESTO

Pri nas smo s šolo kar za tri dni bolj zgodni kot drugod. Šolsko mašo smo imeli že 9. septembra, 11. pa je bil reden pouk. Takoj smo bili vporejeni v stare šolske razmere.

Kaj čudno se je letos pričelo šolsko leto! Ze med počitnicami je težko vzdušje pričakovanja nečesa velikega leglo na naša srca. In v septembru je počilo. Vojska... Pred tem ne preveč prijaznim dejstvom sta stala profesor in dijak. Prihajanje in odhajanje profesorjev je nestrpnost še povečevalo. Kaj bo? Pred časopisno desko hlajstajo bežne oči z debelimi črkami tiskana najnovejša poročila z obeh front. Kaj je z Nemci, Poljaki?, kaj z Rusi? — Pa blok demokratičnih držav? ... Tiste dni so ponehale vse ostre de-

bate. Nekateri so takratni dogodki razočarali, da je sam stal pred velikim problemom: kdo je še fašist in kdo antifašist? — In pesimistične misli so navdajale vojaške obveznike: bi še študiral, ali ne? Nekateri osmošolci so stavili vse svoje upanje na vojno maturo.

Toda kljub vsej tej mrzlici smo že pričeli z delom v naših društvih, zlasti v naši kongregaciji, ki stopa letos že v svoje jubilejno trideseto leto. Odkar je bilo ukinjeno naše srednješolsko društvo »Vesna«, je stopila na njeno mesto kongregacija. Veliko je storila za naše dijaštvo ves čas, zlasti pa zadnje leto pod vodstvom p. Silvina. Njegova zasluga je tudi, da je danes naša kongregacija zvesta pomožna četa Katoliške akcije.

ANGLIJA IN KATOLICIZEM

V vseh deželah, kjer govorijo angleško, se je javno mnenje o katolicizmu v zadnjih 30—40 letih precej spremenilo.

SPOŠTOVANJE DO PAPEŽA RASTE

Stari predsodki devetnajstega stoletja so se razblinili. Očitno znamenje tega predrugačenja so poročila o žalosti anglikancev ob smrti zadnjega papeža. Prav tako so pomenljiva vedno številnejša priznanja o papežu kot glavi, vodji vsega krščanstva. Očitno raste zavest, da tvorita papež in Cerkev branik vsega krščanskega svetovnega reda. To velja v posebni meri za Anglijo, kjer se precejšen del državne cerkve sam

od sebe imenuje anglikatoliški. In čeprav število konvertitov letno ne pride čez 12.000, najdemo vendar v Angliji danes toliko razumevanja za katolicizem, kot ga še ni bilo od reformacijskih dni.

STARE KATOLIŠKE DRUŽINE

V angleškem katolicizmu moramo v glavnem razlikovati tri vrste vernikov. Najprej stare katoliške družine, ki tvorijo številčno le majhno plast, imajo pa na družbo zelo velik vpliv. To so družine, ki so ohranile vero tudi v stoletjih preganjanj in so mnogokdaj plemenitene tudi s krvjo mučencev. Pripadajo pa skoraj brez izjeme konservativnim krogom.

IRCI

V Londonu in srednji Angliji nahajamo številčno močne skupine katoličanov, ki izhajajo iz irskih priseljencev. Kakor v Ameriki in Avstraliji tako so tudi v Angliji gradili cerkve in šole Irci. Tudi osvoboditev katoličanov v preteklem stoletju je delo Ircv. In zelo je verjetno, da bodo vprav Irci prej ali slej pomagali Angležem k vrnitvi v rimsko Cerkev. Če se jim posreči, da še znanprej ohranijo svojo veliko rojstvenost, bodo morda še pred koncem tega stoletja prevladujoči element v Angliji. Povratka v Cerkev pa mi ne pričakujemo zgolj preko takih naravnih dogajanj, temveč od tega, ali se posreči dušo angleškega naroda pridobiti zopet za vesoljno Cerkev.

KONVERTITI

Tretja vrsta katoličanov pa so konvertiti. Sijajni prerod katoliškega duha je prav za prav njihovo delo. O tem pričajo imena kakor Newman, Manning, Chesterton, Dawson, Martindale, Knox itd. Množica odlično urejenih listov, Katoliška akcija, gibanje sv. Grala, zveza mladih delavcev, vse to so znaki, da življenjska sila Cerkve v Angliji ne prestando raste.

(Nadaljevanje.)

»Še malo, in volkova bosta svinji.«

Da bi mužik vrnil udarec, je zagnal za bežečim napadalcem steklenico žganja. Nato steče za njim. Prvi pade. Preganjalec se spotakne. Oba se skotalita v cestni jarek in tamkaj obležita do nezvesti pijana in utrujena. Satan potrepše svojega zvestega služabnika po rami in reče:

»Ti si zvaril čudovito pijačo iz lisičje, volčje in svinjske krvi.«

»O ne,« se je muzal zadovoljni hudiček, »pijačo je zvaril človek iz svojega vsakdanjega kruha. Lisičja, volčja in svinjska kri ni v pijači, ampak v človeku. Človek jo je ukrotil, čeprav je močna. Toda če pije moje žganje, je vsa njegova oblast preč in žival v človeku se sprosti. Pusti človeštvo, da pije, in tvoja žetev bo velika!«

Satan je z veseljem objel hudiča-žganjekuha. Sklical je vesoljni peklenjski zbor. Pred vsemi svojimi služabniki je Satan odlikoval svojega zvestega in prebrisanega služabnika. Rekel je:

»Moj prvi služabnik je odslej hudič-žganjekuh! Posnemajte ga!«

In od tedaj dalje hodi zmagovalno svojo pot po svetu hudič s steklenico žganja v roki in za njim stopa vsa peklenjska armada.

(Po Tolstoju.)

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (A. Trontelj).